

ZNAMENÍ DOBY

24. ročník

křesťanský časopis pro každého

1992

5

Cena Kčs 6,-

šlo by to i bez Boha?

Život křesťana

Roger J. Morneau

Cesta do nadpřirozeného světa

*Knihu si můžete objednat
na adresu:*

ADVENT
Roztocká 5
160 00 Praha 6

Dramatický příběh muže, který ztratil svou víru v Krista, ocítl se v zajetí satanova kultu, ale nakonec opět našel cestu ke šťastnému životu.

85 stran, brožované vydání.
Cena 20,-

Několik způsobů

jak prokázat druhým lásku

- 1. Pochvalte svého partnera – řekněte o svém příteli nebo partnerovi něco kladného v přítomnosti druhých.
- 2. Darujte partnerovi květiny nebo kupte nějaký třeba i zcela obyčejný dárek. Pozornost vždy potěší.
- 3. Budte ochotní hovořit o problémech toho druhého, pokusete se vžít do jeho situace a snažte se ho pochopit.
- 4. Nebuděte uzavřeni. Mluvte o svých pocitech, protože tím projevujete druhému důvěru.
- 5. Budte vždy připraveni odpustit. Nedovolte, aby neshoda v nazorech narušila vaše vzájemné vztahy.
- 6. Modlete se za druhé, je-li to možné, modlete se s nimi. Nebojte se je požádat, aby se modlili také za vas.
- 7. Věnujte svému příteli nebo známému svůj čas. Společně si něco přečtěte, běžte na procházku, na navštěvu anebo na nějaké hodnotné kulturní představení. Zahrajte si společně nějakou hru, případně si prohlédněte rodinné nebo svatební fotografie.
- 8. Napište na kousek papíru nějaký milý vzkaz a položte jej na takové místo, kde ho adresát během dne určitě najde.
- 9. Zajimejte se o práci toho druhého a oceňte ji. Pochvalte ho, případně mu pomožte.
- 10. Nezapomeňte na to nejdůležitější: jednoduše tomu druhému řekněte, že ho máte rádi.

"S Bohem nemáme co ztratit, ale můžeme získat vše."

Blaise Pascal

Šlo by to i bez Boha?

Když se dnes mluví o křesťanství, lidé si většinou představí kostely, duchovenstvo, bibli, bohoslužby a člověka, který ta bohoslužebná shromáždění navštěvuje. V praktickém životě se od křesťana očekává, že je hodný, skromný, poctivý... V moderním pojetí se tak téměř vykládá zbožnost. Ze sdělovacích prostředků pak slyšíme o křesťanských stranách a potom o jejich připomínkách např. k interrupčnímu zákonu, rodině, kriminalitě, školství, sociálním otázkám atd. V čem se však liší křesťanské postoje od nekřesťanských? Co je podstatou křesťanství a co je nejdůležitější pro praktický život křesťana?

Samotná křesťanská obec vzbuzuje dojem, že její stanoviska vyplývají spíše z výsledků porad církevních představitelů nebo jednotlivých encyklik papeže než z prav-

dy, kterou zjevil sám Bůh. Tím spíše to tak vidí široká veřejnost. Nechceme zde řešit otázku, proč je tomu tak. Jde mi spíše o to, abychom si znova uvědomili, že tím nejdůležitějším pro věřící je osobní poznání Boha a z toho pak vyplývající přijetí jeho slova. Teprve z poznání Boha mohou pramenit zásady praktického života.

Přestože v praxi slyšíme především křesťanské důrazy na morální význam Desatera (cti otce a matku, nezabiješ, nenesmilniš, nepokradeš, nebudeš falešně svědčit...), v bibli stojí na prvním místě: "Já jsem Hospodin, tvůj Bůh..." Hned poté čteme: "Nebudeš mít jiného boha mimo mne. Nezobrazíš si Boha... Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha." (5 Moj 5,1-11) Po několika letech od vydání Desatera na Sinaji Mojžíš lidu znova opakoval obsah Boží-

v poslední knize Nového zákona. Bez tohoto osobního vztahu mezi člověkem a Bohem není křesťanství a tedy ani křesťana. Ale nejen to. Bůh je zárukou existence všech lidí, smyslu, cíle i veškerých hodnot života. To znamená, že základem našeho bytí není něco, ale někdo. Není to vztah věcný, o který nám jde, ale osobní. Teprve tento vztah může člověka správně motivovat k etickému jednání, morální odpovědnosti, vést k obětem a službě.

"Bůh neexistuje"

Na jedné straně stojí křesťanské stanovisko, na druhé straně jsou však lidé, kteří v Bohu nevěří. A je jich dost. Myslí si, že Boha nepotřebují. Dokonce jsou pyšní na to, že se zbavili všech vazeb na náboženství a že jsou tedy svobodní. Kde je tedy pravda?

leš atd. Fjodor Dostojevskij napsal: "Není žádne ctnosti, neexistuje-li nesmrtelnost." Apoštol Pavel říká: "Nevstal-li Kristus z mrtvých, marná je naše víra."

3. Bez Boha nemá život v posledu žádný cíl

Je-li vše tak, jak jsme si řekli, vše směřuje ke smrti a zániku. Jaký má pak náš život cíl? Zbývá nám jen ekologická katastrofa, atomová válka, morální sebezničení... A tu

jsme u základních existenciálních otázek. Je-li Bůh mrtev, je mrtev i člověk. Když i Šalomoun domýšlel, jak by vypadal život bez Boha, musel podobně prohlásit: "Vždyť úděl synů lidských a úděl zvířat je stejný: Jedni jako druzí umírají, jejich duch je stejný, člověk nemá žádnou přednost před zvířaty, neboť všechno pomíjí. Vše spěje k jednomu místu, všechno vzniklo z prachu a vše se v prach navrácí. Kdo ví, zda duch lidských synů stoupá vzhůru a duch zvířat sestupuje dolů k zemi?" Shledal jsem, že není nic lepšího, než když se člověk raduje z toho, co koná, neboť to je jeho počin. Kdo mu dá nahlédnout, co se stane po něm?" (Kaz 3, 19-22)

Také apoštol Pavel musel připomenout důsledky nevěry (v tomto případě nevěry ve vzkříšení): "Jestliže mrtví nevstanou, pak jezme a pijme, neboť zítra zemřeme." (1 Kor 15,32)

Co k tomu říci? Když se nad těmi třemi body zamýšlíme, začíná se v nás něco příčit: To snad ne, říkáme si. Život musí mít nějaký smysl, hodnotu a cíl! Přece tady nejsme čirou náhodou jako produkt nějaké exploze a nálad přírody. To bychom také mohli každou chvíli zaniknout! Musíme mít větší hodnotu než třeba hmyz. Proč bychom se tedy vůbec o něco snažili? Proč se tolik rozčilujeme nad různými nešvary? Ze by to vše bylo k ničemu?

Moderní člověk není schopen domyslet do důsledků, co by to znamenalo, kdyby Bůh neexistoval. Formálně sice Boha odmítá, ale ve skuteč-

nosti, v hloubi své duše, na něj přece jen spoléhá. Počítá se smyslem svého života, počítá s tím, že platí i hodnoty, které uznává, a zároveň spoléhá na platnost cíle, který si stanovil. Jenže, jakým právem? Jestliže takový člověk tvrdí, že Bůh neexistuje, a přitom nepřipouští nesmyslnost a zbytečnost svého života, je nedůsledný ve svém myšlení i ve svých praktických postojích a klame sám sebe.

Anglický teolog kardinál Newman prohlásil: "Kdybych nevěřil, že veškeré зло a všechnu nespravedlivost dělají lidstvo Bůh jen tak nepřehlédne, zešílel bych!" To jsou slova věřícího. Ti, kteří v Bohu nevěří, hledají si nějaký menší smysl života. Např. ho vidí ve svém postavení, majetku, rodině, národu, v rozhodnutí soudního sporu, v politice atd. Přejí si, aby to stačilo, nicméně vědí, že nic z toho nemá věčný význam. Ohraničenosť a omezenost svého života se pokouší vyřešit úvahou o tom, že je může přežít jejich dílo, myšlenky, rod nebo národ. Odmitáme-li však Boha, pak svou existenci zrazujeme. A to svým omylem, protože ve skutečnosti Bůh existuje.

Bůh a náš vzájemný vztah je v pozadí všech našich snah a úsilí o spravedlnost, pokrok a krásu. Nikdo se přece nezasahuje o něco jen kvůli nějakému všeobecnému mínění. Ani křesťané neobčitovali svůj život kvůli křesťanství, ale kvůli Bohu – Kristu. Zvláště v každodenních běžných povinnostech nás nemohou motivovat nějaké církevní doktríny nebo řád, ale jen osobní vztah k Bohu. Vždyť ani dva mladí lidé se nemilují kvůli nějakému fenoménu lásky nebo zákonu o manželství, ale z osobní lásky ke konkrétnímu partnerovi. Kvůli němu jsou ochotni třeba i trpět nebo se omezovat anebo zase něco velkého vykonat. Je to proto, že vědí, jaký to má smysl, cíl i hodnotu. Vědí, že je má někdo rád, že je někdo ocení a že někomu na nich velmi záleží.

Bůh existuje

To není jen výpověď naší věrouky, to je fakt, základ naší existence. Jestliže spoléháme na to, že náš život má smysl, hodnotu a cíl, je to možné proto, že Bůh existuje – Bůh, o kterém svědčí bible. Proto nemusíme žít pod hrozbou bližící se smrti a věčného zničení, ale můžeme žít v naději ve vzkříšení a celkovou obnovu. Proto nemusíme žít pod těhou vin a nejistoty, zda dobré, o které usilujeme, je skutečně dobré, a zlo, proti kterému se stavíme, je skutečně zlo. Díky Bohu smíme žít a denně se probouzet do nového dne. Díky milosti Ježíše Krista smíme nazývat svým přítelem toho, který je nejen absolutním pámem kosmu, ale zároveň tím nejbližším průvodcem v každodenním životě.

Bůh je zárukou, že i náš nejmenší čin, dokonce i naše chtění, může mít věčný význam. Kdyby Bůh neexistoval, byli bychom těmi nejubozejšími bytostmi ve vesmíru. Snažili bychom se o maximální kvantitu i kvalitu vykonávané práce, usilovali bychom o úroveň své osobnosti, ale nikdo by tu naši snahu nepotvrdil, nikdo by za ní nestál. Žel, že i mnozí křesťané konají mnoho věcí jen kvůli církvi, jejímu učení, kvůli měnění sousedů atd. Bůh nás však v Ježíši Kristu vybízí, abychom žili především pro něj. On je absolutním dobrém, krásou, moudrostí, láskou... Život stojí za to žít, a to především kvůli níkomu menšímu než kvůli samotnému Bohu. □

Potřebujeme Boha pro praktický život? Zkusme se aspoň na chvíli zamyslet nad důsledky nevěry:

Není-li žádný Bůh, jsme jen hříčkou neznámých sil, nemáme naději na vzkříšení, na nesmrtelnost, vše spěje k zániku. Ve srovnání s nekonečným vesmírem jsme nicími. Ve srovnání s nekonečnem neznamená nic ani náš život. Bez Boha bychom se museli smířit s tím, co Paul Tillich nazval hrozbou nicoty. I když víme, že teď žijeme, brzy nebude nic. Tento nihilismus vyplývá z následujících bodů:

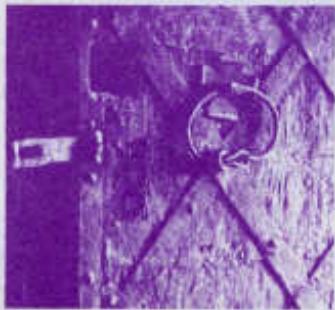
1. Bez Boha nemá život v posledu žádný smysl

Je-li smrt konečným osudem života, jaký má smysl? Proč se snažíme o to, abychom tu po sobě něco zanechali, když veškeré naše úsilí se obrátí v nic? Někdo se urputně snaží ovlivnit dějiny, národ, firmu... Ale proč, když celé dějiny lidstva nemají význam? Bez Boha je jedno, zda jsme něco vykonalí, nebo ne. Vše totiž směřuje k zániku. I kdybychom všichni neskončili smrtí, stejně by náš život neměl smysl, protože Bůh neexistuje. A k čemu věčnost, když neznáme její smysl?

2. Bez Boha nemá život v posledu žádnou hodnotu

Jestliže vše končí v hrobě, jaký je rozdíl mezi tím, zda budu poctivý a spravedlivý, anebo zloděj a vrab? Bez Boha by bylo skutečně logické jednat maximálně soběcky. Bylo by hloupé držet se nějakých morálních zásad. Bez Boha bychom vůbec nemohli odsuzovat zločiny, fa-

Můj příběh začíná v roce 1973, tehdy mi bylo deset let. Umřela mi po autonehodě matka a já jsem byl dán do výchovy k otci, který se před lety s mojí matkou rozvedl a nyní žil v jiné rodině. Přešel jsem z rodiny plné lásky a porozumění do úplně opačných vztahů. Nechci tady obviňovat svého otce a mou novou rodinu z něčeho zlého. Nebylo tam porozumění a nebyl na nás čas. Navíc, já byl v le-

tech dospívání výlupek špatnosti. Tak to šlo až do mých patnácti let. Nastoupil jsem na zemědělskou školu, kde jsem se chtěl vyučit chovatelem hospodářských zvířat, ale vydržel jsem pouze půl roku. Se souhlasem otce jsem odešel z domova, a to byl začátek, který snad má konec až tudy, ve vězení. Chytíl jsem se party a když nebylo za co půt, šlo se jednoduše něco ukrást nebo vykrást. Samozřejmě, že to netrvalo dlouho a zavřeli mě. Byl to můj první trest, odsoudili mě na dva roky. Je pravda, že mě sice po roce propustili s podmínkou, ale dlouho to netrvalo a byl jsem zavřen znovu. A tak jsem během let 1980 – 1990 strávil své mládí po různých věznících. Až přišel rok 1990. Tehdy v létě jsem byl odsouzen na sedm let. Tolik i vodem.

V průběhu let jsem si občas uvědomil, že něco se mnou není v pořádku. Vyrůstal ze mne člověk s lhostejným vztahem nejen k jakémukoliv majetku, ale naprostě cynický i k cizímu neštěstí. Řídil jsem se heslem "urvi, co můžeš, a co nemůžeš, ukradni." Tedy, dá se říci, že mi mě trávení času a let po různých kriminálech zas tak nevadilo. Až do přelomu let 1990 – 1991. To jsem vlastně doplatil na svoji životní filozofii. Zůstal jsem sám. Už dříve jsem sice přišel o své příbuzné, kterým snad ani nevadilo, že jsem tam, kde jsem, ale v tu dobu mě opustila sestra, na kterou jsem byl dost citově vázán. A já si tehdy uvědomil, že jsem vlastně prohrál, co se da-

STALO SE... ve vězení

lo. Hlavně svůj život a veskeré iluze o něm. A tak mě prostředí plné neshod, neustálé a zdlouhavé vyšetřování mé trestné činnosti, sváry a různé stresy, opuštění a v neposlední řadě chmurné vyhlídky, zkrátka to vše mne donutilo k tomu, že jsem se pokusil o sebevraždu. Zachránili mě spolubydlící na poslední chvíli. Dozvěděl jsem se, že do zdejšího ústavu chodí duchov-

život absolutně změnila. Kdybych neprožil to hluboké zklašmání ze ztráty všech iluzí, nikdy bych nepoznal Pána Ježíše Krista a neuvědomil bych si tu silu jeho lásky. Proto se smím dnes v plné úctě a pokroku modlit: "Děkuji Ti, Bože, za mé zavření, které změnilo můj život." □

Michal Prokop

Chvalozpěv...

Chtěla bych zpívat
žalmy Nejvyššímu
a chválit Stvořitele
vesmíru a země...
Však málo slov mám,
nedostatek rýmů
a nedovedu
zazpívat tak jemně.
Chtěla bych zpívat
o hvězdnaté noci –
o teplém slunci –
o vlahém lesním stínu –
o svěží vodě –
o květech, o ovoci...
O dětském útočišti
na mámině klínku...
Chtěla bych zpívat,
opěvovat Lásku,
která to všechno
pro nás stvářila.

A nejen to –
i život dala v sázku
a krvi svou
nás z hřichů obmyla...
Chtěla bych zpívat
žalmy Nejvyššímu
a chválit Stvořitele
vesmíru a země...
Však málo slov mám,
nedostatek rýmů
a nedovedu
zazpívat tak jemně...

Věra Gajdotíková

Nemocný se "stébla chytá"

Stalo se to v r. 853-852 před Kristem. Král severního Izraele, Achazjáš, propadl mříži na střeše a těžce se zranil. Ve své nemoci poslal posly do filistinského města Ekrónu, aby se tam v chrámu boha Baal-zebúba zeptali, zda se z úrazu uzdraví. Poslové však do Ekrónu nedošli. Cestou se s nimi potkává Boží posel a vyřizuje jim Boží poselství: "Což není Bůh v Izraeli, že se jdete dotazovat Baal-zebúba, boha Ekrónu? Proto Hospodin praví toto: Z lože, na něž jsi ulehla, ne povstaneš, ale zcela jistě zemřes." (2 Král 1,3-4)

Otázky zdraví a nemoci byly ve starověku stejně závažné jako dnes. Nemoc bolí stejně, ať už jí trpí člověk starověku, středověku nebo dneška. S nemocí přichází i úzkost a znejistění vlastní existence, protože nemoc nás upozorňuje na dočasnost a konečnost našeho života. V takových chvílích se ohlížíme po pomoci. Hledáme lékaře, specialisty, ale někdy i různé netradiční formy léčby. Hledáme někoho, kdo nám dá naději, že naše nemoc není tak zlá a že se z ní uzdravíme.

Král Achazjáš, také hledal naději. A protože to byl bezbožný král, který šel ve šlépějích svého otce Achaba a matky Ježíbel, hledal pomoc v pohanských svatyních. Posílá posly do chrámu boha Baal-zebúba v Ekrónu. Proč zrovna tam? Zdá se, že tato svatyně měla něco společného se zdravím. Jméno boha Baal-zebúba se totiž překládá jako "Pán much", tj. Pán nad mouchami, pomocí kterých může nemoc přivolat nebo odstranit. Podobná božstva měli i starí Ře-

kové a Římané (např. tzv. "Zeus odmušovač"). Nejspíš tato božstva souvisela s pozorováním, že kde je mnoho much, tam jsou i nemoci, neboť – jak dnes víme – mouchy přenášejí infekci, a tím i nemoc.

Možná se usmějeme nad Achazjášovou "vírou", že právě Baal-zebúb, později jako Belzebub považovaný za knížete démonů, by mu mohl nějak pomoc. Možná si řekneme, že nemocný se přece i stébla chytá, proč by se Achazjáš nemohl chytit Baal-zebúba? Hlavně, že něčemu věří! Bible však hodnotí jeho čin velice negativně. Achazjášovo jednání je hodnoceno jako protibožské a přestoupení l. přikázání.

Musíme si uvědomit, že doba, v níž Achazjáš žil, byla plná různých magických praktik. Lidé jim věřili a v té míře také i pociťovali na sobě úlevu a zlepšení. Různá zařískávání vyjadřovala tehdejší představu o světě a původu nemoci. V 5. knize Mojžíšově 18,9-15 čteme o různých druzích mágů, kteří v Palestině působili. Byli to: věšti, mrakoprvci, hadači, čarodějníci, zaklínači, spiritisté (kdo se doptává duchů zemřelých), jasnovidci aj. Dnes už těžko rozumnáme, jaké mechanismy tito lidé používali, kdy šlo o chytřetiky, kdy působili pomocí suggesce a kdy šlo o působení satanských duchů. Také nerozlišíme, kdy tito lidé svým působením druhým pomohli (třeba za tučnou úplatu) a kdy jim ublížili. Bible to nerozlišuje. Říká, že "kdo činí tyto věci, toho má Hospodin v ohavnosti" (v.12).

Jsou to nečisté prameny a z nich Boží lid nemá pit. Nemá se nechat ovlivnit zvyklostmi okolních národů. Má se "dokonale držet Hospodina, svého Boha" (v.13). "Tyto národy", říká Pán Bůh, "poslouchají mrakoprvce a věšti, ale tobě to Hospodin, tvůj Bůh, nedovolil." (v.14)

Od doby Mojžíšovy již uplynulo asi tři a půl tisíce let, ale

Boží varování je stále aktuální. I v naší zemi vystupují různí léčitelé, jasnovidci, hadači, psychotronici aj., kteří užívají odborné výrazy, hovoří o svém působení jako o alternativní medicíně, ale vposledu jde o staré pohanské praktiky. Nemůžeme říct, že by tyto praktiky byly naprostě neúčinné. Pokud jim lidé věří, mohou na sobě pocítovat i jistá zlepšení. Přesto však stále platí Boží slovo: "Tobě to Hospodin, tvůj Bůh, nedovolil."

Je zajímavé si povšimnout, že už v počátcích křesťanství se dělaly pokusy spojit křesťanství s různými magickými praktikami. Známou postavou v Samaří byl mág Šimon. Svou magií uváděl v úžas samařský lid, říkal o sobě, že je v něm božská moc (Sk 8,9). Jeho působení muselo být natolik účinné, že lidé v Samaří ho plně uznávali a viděli v něm přímo vtělení božské moci. Když Šimon mág viděl mocné činy apoštola, zatoužil také po takové moci. Nechal se pokříti a dokonce si chtěl koupit moc udílet Ducha svatého. Zřejmě se domníval, že když spojí magii s křesťanstvím, získá mimofádně velkou moc. Apoštol Petr jej však demaskoval, když mu řekl: "Tvé peníze ať jsou zatraceny i s tebou... srdce tvé není upřímné před Bohem." (Sk 8,20) Hned na počátku křesťanské misie se zabránilo velkému nebezpečí: spojení křesťanství s pohanstvím. Je typické, že o sto let později gnostikové, kteří se podrouškou "vyššího poznání" snážili o totéž, se odvolávali na Šimona mágá.

Podobnou zkušenosť prožil i apoštol Pavel při své misii. Když přišel do prvního evropského města, které navštívil, Filipis, setkal se tam s mladou ostromkyní, která měla věsteckého ducha a předpovídáním budoucnosti přinášela svým pánum značný zisk (Sk 16,16). Chodilo za ní mnoho lidí a lze předpokládat, že alespoň něco z to-

ho, co předpovídala, se splnilo. Tato divka chodila za Pavlem a volala: "Tito lidé jsou služebníci nejvyššího Boha. Zvěstují vám cestu ke spásě!" Snad bychom se mohli domnívat, že Pavel bude potěšen těmito slovy. Vždyť to, co dívka říkala, byla pravda a svým svědecktvím mohla pomoci, aby i další lidé uvěřili evangeliu. Apoštol však nestál o takovou "reklamu". Postráhl nebezpečí, které zde hrozilo, že by na počátku křesťanské misie v Evropě došlo ke smísení křesťanství s věsteckými a jasnovideckými praktikami. Odhalil ducha v této dívce jako zlého ducha a také jej z ní vynhal. Čistota zvěstování evangelia byla zachována.

Podobná pokušení trvají dodnes. Známá křesťanská spisovatelka E. G. Whiteová píše v jedné ze svých knih: "Matka, bdíci u lůžka svého nemocného dítěte, běduje: Nemohu už nic více dělat. Což neexistuje lékař, který má moc uzdravit mé dítě? Doví se o zázračné léčbě, kterou provádí nějaký jasnovidec nebo magnetizér, a svěří své dítě jeho péči. Tím je vlastně klade do rukou satana... V mnoha případech je pak budoucí život dítěte ovládán satanskou mocí, kterou, jak se zdá, není možné zlomit." (Proroci a králové, 137)

Tato slova jsou aktualizací textu Písma, který napsal apoštol Pavel Korintským: "Jaké spolutí světla s temnotou? Jaký souzvuk Krista s Beliélem? Jaké spojení chrámu Božího s modlami? Oddělte se, ničeho necistého se nedotýkejte, a já vás přijmu a budu vám Otcem a vy budete mými syny a dcery, praví Hospodin zástupů." (2 Kor 6, 14-18)

Napomenutí i zaslíbení biblie jsou stále aktuální. Král Achazjáš se místo Hospodina chytal "stébla", a dopadl špatně. Čeho se chytáš ty?

Petr Krynský

Já přece nejsem pověrčivý...

Ale já přece
nejsem pověrčivý...

... ale když ráno vstanu a šlapnu napřed levou nohu, mám přece jen obavu, že budu mít celý den smůlu.
... ale černá kočka, která mi přehňala přes cestu, mě pořádně znervózní.
... ale když v kalendáři objevím, že třináctého je v pátek, stejně pro jistotu raději nic nepodnikám.
... ale raději přece jen sleduji, co říká můj horoskop.
... ale budu mít určitě štěstí, když potkám komínka nebo si dokonce na něj sáhnu.
... ale když ztratím talisman nebo nějaký drobný předmět pro štěstí, není na svém místě, obrátím
třeba celý byt naruby, jen abych ho našel.
... ale když se mě někdo zeptá, jsem-li zdrav, řeknu "dobре", ale rychle to zaklepnu na dřevo.
... ale když najdu na louce čtyřlístek jetele, budu mít jistě štěstí.
... ale přesto by podkova pro štěstí neměla chybět nad dveřmi.
... ale když v noci začne houkat sýček, to určitě někdo musí umřít.

Ale já přece
nejsem pověrčivý...

Věrný za všechn okolnosti

K aždý, kdo se ke mně přizná před lidmi, k tomu se i já přiznám před svým Otcem v nebi. Kdo mne však zapře před lidmi, toho i já zapřu před svým Otcem v nebi." (Mat 10, 32.33)

Stalo se to v Glasgow, ve Skotsku. Autobus jel normálně po své lince. V 7.45 se najednou zastavil na volné silnici. Stalo se něco? Řidič autobusu vystoupil, rozprostřel na zemi malý koberec a poklekl k modlitbě směrem k východu. Trvalo to jen pár minut, pak nastoupil a jel veselé dál. Ten řidič byl mohamedán. Bral svou víru vážně. Na otázky cestujících odpověděl: "Modlím se překrát denně k Allahovi. Dvě modlitby připadnou do doby, kdy jsem ve službě. Proto musím stavat, abych splnil svou náboženskou povinnost."

Nám je víra mohamedánů cizí, proto bychom to sotva dokázali dělat jako oni. Naše víra v Ježíše Krista od nás takové úkony nevyžaduje, ale mám za to, že i z této příhody se můžeme něčemu naučit. Jistě je v mnohých situacích lehčí plavat s proudem, stáhnout hlavu mezi ramena a být co nejméně nápadný. Ale bez vyznání nemůže existovat ani křesťanská víra. To je málo uvěřit v Ježíše Krista a - mlčet. V jedné těžké situaci apoštоловé řekli: "Neboť o tom, co jsme viděli a slyšeli, nemůžeme mlčet." (Sk 4, 20) Pán Ježíš si přeje, abychom svou lásku k němu dokázali tím, že k němu zaujmeme jasny postoj a nebude nám kolísat na obě strany. Budeme stateční a přiznávejme se odvážně ke své víře. □

Karel Špinar

Nesplněný sen

Na rubu fotografie mého otce jsem si přečetl tyto řádky: "Budu mít zahradu plnou krásných květin, které potěší každého, kdo půjde kolem. To je můj sen..."

Můj táta těžce pracoval na šachtě. Každé ráno sjízděl v obrovské kleci do černé tmy. I on - jako každý mladý člověk - měl své ideály. Ne, nechtěl svůj život upsat téměř hlioubkám. Říkal si: "Až zbohatnu, stanu se zahradníkem a budu pěstovat květiny. Budu rozdávat lidem radost." Ta práce pod zemí byla jen nudná dřína.

Když jednou vyjel z černé tmy a utahaný si sedl na lavici, řekl mu jeden kamarád: "Co tady sedíš tak sklesle, pojď se mnou, zapomeneme na tu černotu." Ten den byl táta asi hodně zmožený. Tři hodiny seděl u sklenice piva. Sny, na které skoro zapomněl, se mu zdaly být najednou tak blízké. Byl jsme tenkrát malý. Když vcházel do dveří, maminka vyevneně couvá - a já jsem nechápal, proč mne nevzal jako obyčejně do náruče a jen se po mně nemohl ohnout.

Pak jsem ho vídal tahle přicházet častěji... V pětatřiceti si ho pozval lékař do ordinace: "Páne, vás už na šachtě potřebujete nebudou. Máte uhlerným prachem

nahlodané plíce. Dají vám důchod..." Po té zprávě sedával otec často už od rána v naší malé kuchyni a nešťastně hleděl do prázdného. O zahradníkovi snil už jen tehdy, když před ním postavená láhev ztrácela svůj obsah. Táhlo mu na pětačtyřicátý rok, když ho našli s rozbitou hlavou. "Opilec", pronesl kdosi s odporem... Na rakví mu položili květiny, kterými chtěl kdysi on dělat radost druhým...

Asi si kladete otázku, proč to vyprávím. Vždyť to nemá nic společného s křesťanstvím nebo s Ježíšem. Ale ano, tak totíž skončil život bez Ježíše, skončil jeden nesplněný sen. Jak jinak by vypadal život mého tátu, kdyby v něm byl zahradníkem Ježíš Kristus! Neašel se však nikdo, kdo by si souběžně příkladu šťastného křesťanského domova strhl mého otce k jinému životu. Písmo svaté totíž vede Kristovy vyučovací slovy: "Vysvobod' ty, kdo jsou vlečeni na smrt. Což se neujmeť těch, kdo se potácejí na popravu?" (Přísl 24,11) □

Jakou měrou měříte...

Taky se vám to stává? Někdy mluvím, kde bych měla mládce a mlčím, kde bych měla promluvit.

Nedávno jsem v autobuse vyslechla rozhovor několika mladších mužů – a dnes mne mrzi, že jsem se neozvala. Utěšuji se sice tím, že bych stejně ničeho nedosáhla, ale přesto si stále říkám: "Alespoň by věděli, že všichni lidé nemají stejný názor jako oni..." Ve svém rozhovoru polohžertem komentovali vztahy mladých lidí k těm starším. Prý – proč by mladík měl pouštět "starého, plesnivého dědka" sednout, vždyť on sám se ještě nastojí dost, až zastárne, atd...

Tohle jsem ještě brala jako anekdotu, ale tu jeden z těch mužů, který držel v debatě prim, prohlásil: "Já svým dětem stále říkám: Děcka, učte se z přírody. Tam silnější požírá slabšího, přežije ten rvavější, pro nějaké ohledy tam není místo..." A tu ve mně zatrnulo. V duchu jsem si řekla: "Jenom doufejme, že otců s takovými názory není více. Protože v tom případě – co nás čeká v těch dnes ve všechn pádech skloňovaných mezilidských vztazích, to aby se člověk bál domyslet."

Říká se, že jaká je rodina, takový je stát. A můžeme to "dotáhnout": Jaké jsou naše děti – taková je naše budoucnost... Ten poměrně ještě mladý muž v autobuse zapomněl na jedno: Čas velice rychle letí – i on bude jednou (dříve než se naděje) starý "plesnivý dědek" – a jak se mu bude žít, když se "cizí děti" budou k němu chovat podle zákonů džungle?

To vše jsem mu měla říct – ale neřekla... Mrzí mne to, a tak to teď říkám nám všem. Prosím vás, berme si příklad raději z toho, co nám říká Ježíš Kristus v bibli v Lukášově evangeliu (6,31): "Jak chcete, aby lidé jednali s vámi, tak jednejte vy s nimi..." V téze kapitole je totiž pro nás zaznamenána výstraha, kterou bychom neměli brát na lehkou váhu: "Nebo jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám." (v.38)

Naše chování a jednání nemá tedy dopad jen v našem nynějším životě, ale i v životě věčném. □

Věra Gajdošková

Nejen milovat, ale i vychovávat

Před časem se objevila v novinách následující zpráva: Z bytu jedné starší ženy se ztratily peníze. Zloděj vnikl nedovřeným oknem z pavlače. Majitelka bytu políčila na pachatele past: Na stejném místě položila menší částku peněz – a zloděje dopadla.

Před vyšetřovací komisí seděl mladý delikvent – čtrnáctiletý chlapec. Na otázku, co s penězi udělal, pravdivě odpověděl, že je odevzdal matce. A co maminka? "Přikázala mi, abych o tom nikde nemluvil!", vypovídala chlapec.

Proč dnes tisíce dětí vstupují do dospělosti s kázeňskými a morálními nedostatkami? Proč nejsou schopny vykonávat praktické denní povinnosti?

Nejdůležitějším úkolem rodičů je budování charakteru dětí. V jejich rukou do značné míry spočívá budoucnost jejich dítěte. Rodiče zasévají semeno, které přinese dobré nebo špatné ovoce. Charakter se nevytváří náhodou a není to výsledek jediného činu nebo rozhodnutí. A přesto – každý nás skutek, jakkoli malý a nedůležitý, ovlivňuje náš charakter. Opakováním se z něj stává návyk, který naši povahu formuje k lepšímu nebo horšímu.

Jsou rodiče, kteří své děti sice milují, ale neusměrňují jejich návyky. Apoštol Pavel (Ef 6,4) napsal: "Otcové, nedrážděte své děti ke vzduchu, ale vychovávejte je v kázní a napomenutích našeho Pána." Bez Boha, bez Ježíše Krista není možné budovat šťastný křesťanský domov, stejně jako nelze stavět krk bez kamennů. □

Alois Bártá

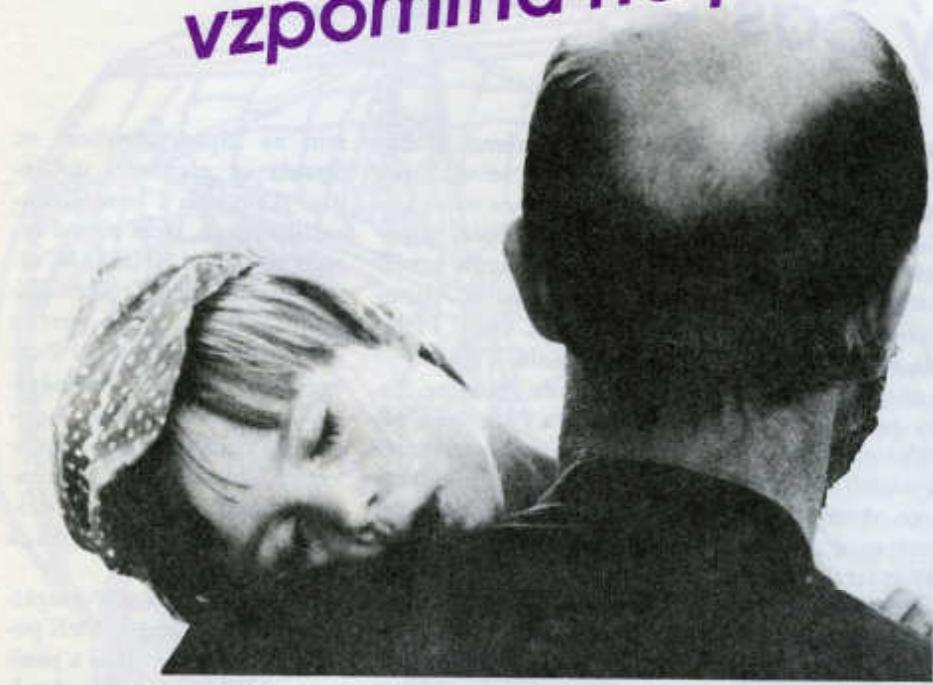
Jíž jako malému chlapci mi rodiče vyprávěli o Pánu Ježíši a citovali jeho slova z 25. kapitoly Matoušova evangelia: "Hladověl jsem, a dali jste mi jíst, žíznil jsem, a dali jste mi pit, byl jsem na cestách, a ujali jste se mne, byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou." Spravedliví si nejsou vědomi toho, že by to byli Kristu prokazovali, a táží se, kdy to bylo. Král jim odpovídá: "Amen, pravím vám, cokoli jste učinili jednomu z těchto mých nepatrnných bratří, mně jste učinili." A tak jsem už v dětství začínal chápávat, jak se projevuje Kristův duch a že to, co prokážeme nepatrnným lidem, činíme samému Kristu, a tím dokazujeme, že jsme jeho následovníky, křesťany – "kristovci".

Vyrůstal jsem mezi takovými nepatrnnými a chudými lidmi, v hornické kolonii. Měli jsme sousedku, která bydlela v přízemí pod námi. Byla to zbožná evangelička, měla ve velké účtě Martina Luthera. Cítávala v bibli a někdy ji také půjčovala mé matce. Ta mi vyprávěla, jak jí tato žena pomáhala žít mne po první světové válce, kdy byly potraviny na lístky. Na dvorku naší kolonie tato paní chovala kozičku a denně dávala mé matce hrnek kozího mléka pro mne. Měla několik dětí, ale při péči o ně i na mně dokazovala svou křesťanskou věru a pokládala to za samozřejmost. Tehdy jsem byl velmi churavý v důsledku toho, že matka mne přivedla na svět po překonání španělské chřipky, kdy její i můj život visel na vlásku.

V přízemí pod námi bydleli také starší manželé. Měli tři dcery a jednoho syna. Paní byla katolička, její manžel byl bez vyznání. Měli jen kuchyňku a jeden pokoj jako my. Mohli jsme však k nim jako děti přijít kdykoli. Sousedka, její manžel i všechny dospívající děti nás vždycky srdečně vitali. Místo linolea měli v kuchyni na podlaze čistě vyprané měchy, na kterých jsem se svým mladším bratrem konal řecko-římské zápasby. Sousedé a jejich děti většinou povzbuzovali mého bratříčka, aby mohl vyhrát on, a nikoli já – starší. Kuchyň vlastně sloužila za obývací pokoj, ve kterém se odehrávalo prakticky všecko. Soused ve volné chvíli rád maloval pestré obrasy, většinou zářící krajinky nebo lesní zvěř. Vodil mne do lesa, do přírody. V potocích chytal ryby a raky. Vyrazoval mi je na břeh, kde jsem je s velkou radostí kladl do pytle. Tito sousedé nikdy neprojevili vůči nám dětem netrpělivost, že je vyrušujeme. Vždycky měli na tváři úsměv. Sousedka si později oblíbila bibli po vzoru mé matky. Tato rodina patří do rámce vzpomínek na mé celkem šťastné dětství.

Křesťanství se projevuje pochopením pro děti a vůbec pro ty nejmenší a nejnepatrnnější. Když jsem už chodil do školy, maminka uvěřila celým srdcem v Pána Ježíše jako svého osobního Spasitele. Měl jsem z toho velkou radost, i když jsem všechno plně nechápal. Chodil jsem s ní navštěvovat nemocné. Ošet-

Starý muž vzpomíná na praktické křesťany

řovala a potěšovala jednu sestru ze sboru, která onemocněla na rakovinu a po několika měsících zemřela. Na smrt onemocněla také moje babička, matka mého otce. Moje dětská duše se chvěla, když babička sténala. Maminka ji vždycky ošetřila, nakrmila a přitom potěšovala. Často jsem slyšel, jak babička svoulavala na mou matku Boží požehnání, aby ji Pán Bůh odměnil tu velkou péči o ni. Chodil jsem s matkou navštěvovat rodiny nezaměstnaných. V taškách jsem ji pomáhal nosit mouku, chléb, olej, cukr. Nosil jsem i brambory a zeleninu z kousku políčka, které měla matka pronajaté v blízkosti kolonie. Dodnes vidím v duchu sklepní byt, smutné oči hladových dětí, které se rozzářily našim příchodem. Sytí nevěděl o tom, co dala štědrá ruka ze svého mála.

Být křesťanem znamená dát. Bůh je nám v tom příkladem. Zlatý verš bible zní: "Neboť Bůh tak miloval svět, že dál svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něm věří, nezahynul, ale měl život věčný." (Jan 3,16) Bůh projevil největší lásku tím, že dál Ježíš pak během svého života dával chléb hmotný, ale zvláště duchovní. Sytil chudé, uzdravoval nemocné, potěšoval hříšné a zvěstoval jim Boží odpustění. Kdosi shrnul celoživotní dílo Kristovo do tří slov: "Šla světem láska." Děkuji Bohu, že jsem ve svém životě viděl mnoho lidí, které bych mohl označit témito třemi slovy.

V době nezaměstnanosti přicházel k nám muž, kterému jsme my děti říkaly "stařík".

Byl samotář a neměl práci. Nosil s sebou i pěkné knihy a četl nám z nich. Pobyl u nás celý týden i déle. Když jsme přišly ze školy, vyprávěl nám pohádky. Já jsem si přával často slyšet tu "o třech vlasech děda Vševěda". "Stařík" předváděl děje dramaticky. Byl uctivý a čistotný, pochutnával si na naši prosté stravě a s přání Božího požehnání vždycky odcházel. Nikdy jsme se nedověděli, odkud je. Po čase se objevil u nás znovu. Maminka říkávala, že její otec Pavel nikdy neodmlítl přenocovat a nasytit poutníka bez domova. A takových bylo za starých časů hodně.

Můj dědeček Pavel rád chodil do kostela a v den obrácení svatého Pavla hovořil o tomto příkladu pravého obrácení. Zřejmě se snažil být mu podobný. Měl třináct dětí, z nichž některé zemřely. Když mu zemřel jeho švagr, vzal do svého domu švagrovou s kopou dětí, protože tato nedostala žádný důchod a bydlela ve vlnkém bytě. Mezi těmito dětmi byl malý Jeníček, který z býdy a zimy tak onemocněl, že mu ztvrdly nožky a zvláště kolínka. Nemohl běhat jako druhé děti. Dědeček Pavel se ho ujal a denně mu dělal bylinkové koupele. Hlavně mu opatrně cvičil s nožičkama. Hoch zpočátku křičel bolestí, ale dědeček v masážích vytrval. Mrázek se uzdravil. Později se odstěhoval do Německa, ale nikdy nezapomněl na svého strýčka Pavla, který konal dobro, aniž si to nejak zvlášť uvědomoval. Jinak byl přísný, zásadně pravdomilný a poctivý.

Moje věřící matka prokazovala lásku i lidem, kteří se tehdy dosti pohrdalo. Jednou jsem přišel ze školy a slyším dětský pláč. Maminka mi zvěstovala, že máme miminko. Nějak jsem tomu nechtěl věřit, ale dítě tu bylo. Mladá svobodná matka přišla k nám se svým novorozenětem, protože neměla momentálně kam jít. Rodiče ji ochotně přijali, než později našla práci a byt. Vím, že jsem tehdy nebyl zrovna nadšen témito dvěma hosty, ale matka mne učila dívat se Kristovýma očima na ty, kteří v životě udělali chybu.

Když jsem už byl dospělý, přišla k nám jednoho dne žena, kterou matka znala z mladých let. Žena byla oblečena v černém, protože jí zemřel muž, kterého milovala. Měla těžký život s prvním mužem, s nímž se rozvedla. Vylevala matce svůj žal a velmi plakala. Vyprávěla o tom, jak v mládí žila v cizině ve velkoměstě "bez Boha na světě". Něco málo jsem z této zpovědi slyšel, ale vzdálil jsem se. Jako mladý člověk jsem neměl plně pochopení pro tuto ženu, ale matka našla pro ni slova útěchy a neváhala ji pomoci. Poukázala jí na bibli a na Krista jako na přitele hříšných lidí. Řekla jí, že jednou ti, kdo nejvice hřešili, ale kajíceně se obratili k Pánu Ježíši, budou v království Božím nejbliže jeho trůnu. Tato žena se celým srdcem obrátila k Bohu a byla ještě opravdovější přítelkyní mé matky než dříve. Vrátila se k svému prvnímu muži a sama ho přivedla ke Kristu. Byla jedinečným svědkem Božího odpuštění a slitování a v mých pozdějších životních nesnázích mi spolu se svým manželem pomáhala jako málokdo jiný. Jejich příbytek byl vždy otevřen pro ty nejneplatnější, o nichž Kristus hovoří.

Všichni tito lidé, o nichž jsem psal, už nejsou mezi živými. Platí o nich slova z knihy Zjevení (14,13): "Od této chvíle jsou blahořaveni mrtví, kteří umírají v Pánu. Ano, praví Duch, ať odpočinou od svých prací, neboť jejich skutky jdou s nimi."

Dívám se zpět na svůj život. Děkuji Bohu za všechny lidí, s nimiž jsem se setkal ve chvílích radostných i smutných. Radoval jsem se s radujícími a plakal s pláčicími, jak nás k tomu vyzývá apoštol Pavel. Prosím o Kristova ducha, o jeho lásku, aby můj život nebyl prázdný a zbytečný. Jen to, co konáme z lásky, má trvalý význam a skrze Ježíše Krista má zaslíbení věčného života.

Miloslav Šustek

Objev v pravý čas

Ve španělském přístavu Palos při pobřeží Atlantického oceánu panuje ruch a spěch. Na palubách tří lodí dokončují poslední přípravy k vyplutí. Jsou to karavely Nina, Pinta a především Santa Maria. Malé, dřevěné, ani ne 30 m dlouhé lodě se železnými muži na palubách. Vůdce této malé flotily otevírá ve své admirálské kajutě lodní deník. Energickým písmem piše na první stránku datum vyplutí: 3. srpna 1492. Když po dvou měsících a devíti dnech napíše do něj zprávu o zakotvení lodě u pobřeží neznámého ostrova, který nazve San Salvador, stane se jméno tohoto admirála nesmrtným: Kryštof Kolumbus.

V době, kdy na Santa Marii zarachotil kotevní řetěz a kotva se zasekla do dna pobřeží, na druhé straně Atlantiku – v Německu malý osmiletý chlapec Martin obcházel chalupy bohatších sedláků, aby si zpěvem zajistil možnost chodit do školy. Ještě nevěděl, že se stane objevitelem nových duchovních obzorů. Evropa vykročila po staletích duchovního spánku do novověku.

Světové dějiny se často měnily v hlomozu a vřavě bi-

tev, ale zrovna tak je měnila učenců vznikající v tichu jejich pracoven. Dějiny se měnily také zápasem s živly, lidskou nevědomostí, pověrami, předsudky a strachem. Dělo se to díky tomu, že se objevili muži, kteří měli v sobě dostatek energie a cílevědomosti, aby přemohli tisíce překážek, strhli za sebou následovníky a dosáhli cíle. Když se to stalo ve vhodné době, pak se objevuje to, čemu říkáme historický zvrat a zahledáme lem Božího pláště ve světových dějinách.

Objevení Ameriky je spojeno s celým řetězem omylů, s velkou touhou i lidskou ziskuchitivostí. Nakonec to vyústilo v úžitek, který nikdo původně nehledal. Sledujme tu podivuhodnou historii:

29. května 1453 vojska sultána Mehmeda dobyla Konstantinopolis, a tím Turci přetrhli obchodní spojení Evropy s Indií a Čínou. Cesta pro vzácné výrobky z porcelánu, hedvábí a především koření, na které si labužníci na vladařských dvorech Evropy tak zvykli, se uzavřela.

Hledala se usilovně jiná cesta kolem Afriky. R. 1486 Portugalec Bartolomeo Diaz dosáhl jižního cípu Afriky – stačilo stočit příd' na východ, ale mužstvo je unaveno a chez domů. Až za 13 let později tu to cestu kolem Afriky do Indie uskuteční Vasco de Gama. Je to ale cesta nekonečně dlouhá, trvá přes 1 rok, než se lod vrátí.

Proskakují sice zprávy, že by bylo možné dosáhnout In-

die západním směrem. Bohabojní námořníci se však jen při pouhé myšlence na to křížují hrůzou. V žádném případě! Tam v dálí oceán končí! Mudrci starověku – Aristoteles, Strabón i velký Ptolemaios – napsali: V blízkosti obratníku moře zhoustne, lodě se zastaví a v hrozném žaru slunce shoří. A proti mořským netvorům, jako je mořský had, jsou největší koráby jen pouhou hračkou. Jiní tvrdí, že tam na západě oceán padá přes okraj země do vesmírné propasti.

Že by země mohla být kulatá? Jak by to bylo možné? Vždyť na druhé straně by všechno spadlo do prostoru! Představme si v této situaci kapitána, který zamíří s lodí právě tam – na západ. Vzijme se do myslí námořníků, kteří se s ním na tuto cestu vydají!

Takový muž se našel. Dobrá dozrála. Námořník z Janova, jistý Colón nebo Colombo Christophorus, "zcela neznámá osoba", jak napsal dějepisec Petrus Martyr.

V knihovně janovského kláštera, kde jeho otec – tkadlec našel příštěší, mladý Kryštof hltal všechny knihy. Především ty o přírodě a zeměpisu. Tam přečetl knihu arcibiskupa z Cambrai Pierra de Ailly "Imago Mundi" – obraz světa. Ano, ten muž předsedal Kostnickému koncilu, aby tak potvrdil složitost lidské pohyby. Jednu pravdu pomáhal odhalit, a druhou potlačit.

Ve své knize nepochybuje již o tom, že země je kulatá: "Stačí několik dnů plavby smě-

rem na západ, abychom ze Španěl se přeplavili do Indie." Tato věta a stará Toscanelliho mapa, která obvod země zmenšila o 10 000 km, určila životní dráhu Kryštofa Kolumba. Tento omyl starého geografa také napomohl k tomu, aby španělští obchodníci otevřeli své měše a pomohli výpravu na západ financovat. "Když není do Indie za se tak daleko, má tento ztřetí podnik alespoň nějakou vyhlídku na úspěch."

Po odmítnutí v Portugalsku jsou to Španělé, kteří poskytli Kolumbovi lodě a peníze na výpravu do Indie západním směrem. Až do konce svého života byl Kolumbus přesvědčen, že po těch nervy drásajících 70 dnech plavby dosáhl pobřeží Indie. Proto nazval ty skromně oděně a chudé domorodce Indios – Indiány. Přes to, že shodou nedoznění nový kontinent, k němuž svou plavbou Kolumbus otevřel cestu, nebyl nazván

jeho jménem – ale po celkem bezvýznamném Florenčanu Ameriku Vespučim – Kolumbus byl první.

Kolumbus, i všichni ti, kteří se vrhli na nový kontinent po něm, především hledali zlato. Admirál ho mnoho nenašel, to bylo určeno jiným a tvrdším dobrodruhům, než byl on. Cortéz v letech 1519 až 1521 rozvrátil říši Aztéků, Pizarro roku 1532 podrobuje Inků. Obrovské zlaté poklady těchto zemí putují přes oceán do pokladnice Španělska.

Španělský král Carlos I. se stává císařem a přijímá jméno

Karel V. Potřebuje zlato, mnoho zlata pro své výbojné plány. Navíc má problémy, jeho říší zneklidňuje ten kdysi osmiletý zpěváček Martin – dnes učenec, teolog Martin Luther. Vydal se za jiným dobrodružstvím – dobrodružstvím ducha. Objevuje nové poklady evangelia. Jdou za ním tisíce, dokonce i knížata. Vláda papežů nad Evropou se oťásá.

Proti reformaci je potřebí bojovat. K tomu je potřeba zlato. Tak jen, moji věrní poddaní, Cortézo a Pizarro, rabujte a mordujte tam za mořem.

Je to pro vznešenou věc křesťanstva.

Každá pokladnice má dno. Z kvetoucích měst Aztéků a Inků se staly trosky. Z jejich hrůživých obyvatel – ubozí otroci. To byl osud jižní části nového kontinentu. Zchudnout – a být chudý dodnes.

Tam na severu je také obrovská země. Zatím je mimo oblast zajmu. Zlato je přece na jihu. Přesvědčili se o tom i bristolští kupci. Najali r. 1497 kapitána – Benáčana, Giovanni Cabotto se jmenoval, aby také plul do Indie západním směrem. Určili mu severní cestu. Přistál u pobřeží Labradoru a Kanady. Našel drsné podnebí – a ani za libru zlata.

Uběhlo 100 let od doby, kdy Španělé rabovali Mexiko a Peru, než se začalo s osídlováním Severní Ameriky. Ta obrovská území, kde se proháněla statisícová stáda bizonů a kočovaly indiánské kmeny, byla připravena a čekala na zcela jiný druh lidí, než byly dobyvatelské hordy Cortézovy či Pizarrovy. Čekala na lidi hledající ne zlato, ale svobodu.

Evropa začátkem 17. století vřela zápasem mezi katolíky a protestanty. Žel, že tolerance se nedostávala oběma stranám. I když se Anglie odtrhla od Říma a papežské vlády, byla nesnášenlivá k anglickým kalvinistům – puritánům. Vyznávali přísnou morálku a odloučili se od státní anglikánské církve. Aby unikli pronásledování, které je postihlo i v Holandsku, kam se nejprve uchýlili, rozhodli

se hledat útočiště v Novém světě.

16. září 1620 (2 měsíce před tím, než na Bílé Hoře skončila ve dvouhodinové bitvě naděje českého národa na náboženskou svobodu) se 102 odhodlaných mužů a žen nalodilo na lod' v anglickém přístavu Plymouthu. Tito lidé, stěsnaní v zatuchlém podpalubí plachetnice Mayflower, byli první z těch statisíců dalších, kteří šli za "americkým snem", za představou, že tam – na druhé straně světového oceánu – budou moci žít na vlastní půdě a vyznávat víru v Boha podle toho, jak ji poznali a přijali ve svém svědomí na základě bible.

To, co tito první osadníci i ty nekonečné zástupy dalších, z té nehostinné pustině Severní Ameriky vytvořili, je dobře známo.

Naplnilo se předivné vidění muže z Patmosu – apoštola Jana – o tom, jak "drak pronásleduje ženu, ale země pomohla ženě." (Zj 12,12-16)

Z původních několika v divočině rozptýlených osad se během dvou staletí stala přední hospodářská a politická velmoc světa – Spojené státy.

V barcelonském přístavu se tyčí vysoký sloup, na kterém stojí socha Kryštofa Kolumba. Ukazuje rukou na moře. Tam, kde druzí spatřovali jen nekonečnou vodní pláň, on viděl cestu. Kde ostatní neviděli nic, on viděl zemi. □

Ludvík Švihálek

konec. Dlouho se nerozmýšlel, vláknou překousl – a celá pavučina se zřítila.

Svoboda bez spojení s Bohem znehodnotí to, co vytváříme. Ježíš Kristus varuje lidi před tragickým omylem žít svobodně bez spojení s Bohem. Vyhádil to i v podobenství o marnotratném synu.

Podobenství popisuje příběh mladíka, který se svým starším bratrem vyrůstal v otcovském domě. Domácnost vedl otec. Všude vládl pořádek, každý měl své povinnosti i práva. Mladší syn se však cítil svázán a omezován. Stále slyšel samé

byl příliš štědrý. Poslal ho pást prasata. Marmotatný syn si uvědomil svou bídou a ubohost, až když veprům začal závidět odpadky, kterými se sytily. Ted' teprv se vyprošťuje ze svého sebeklamu. Přemýšlí, kdo by mu pomohl, vzpomíná si na hojnou jídla doma u otce. Už ví, co udělá. Vrátí se. Jde. Ani netuší, že ho otec čeká. A nejen čeká, jde mu naproti. Objímá ho a ani nevnímá, co mu syn říká. Vydává příkaz: "Připravte hostinu, radujme se!" Syn s úzasmem hledí na otce a nemůže pochopit, jak se otec změnil. Býval přece přísný, autoritativ-

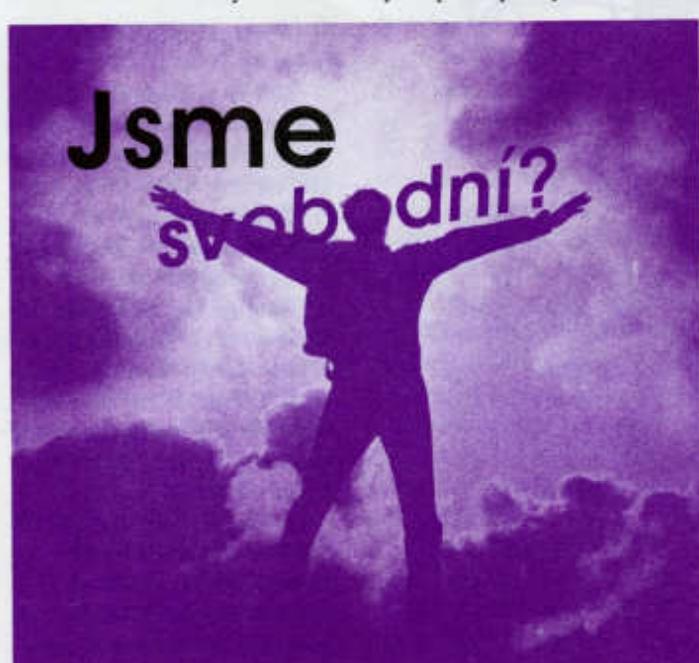
V novinách mne zaujala kreslená karikatura. Byla na ní nakreslená postava muže, který s rukama nad hlavou plný radosti křičí: "Jsem svobodný, mohu si dělat a myslit, co chci. Jsem samostatný." Na dalším obrázku stojí muž s rukama v kapsách, uvažuje a nakonec... volá z plna hrudla o pomoc.

Už několik měsíců, ba let "si užíváme" svobodu. Svobodně píšeme, mluvíme, podnikáme, svobodou jsme přímo opojeni. Neuvědomujeme si, že ji musíme udržovat, že svoboda má i svá úskalí a pokušení. Kresba v novinách mi připomněla myšlenku, s kterou se setkáváme v bibli. Totíž, abychom svou svobodu nezneužívali k sobeckým účelům, ke komání zla: "Byli jste povoláni ke svobodě, bratři. Jen nemějte svobodu za příležitost k prosazování sebe." (Gal 5,13)

Běžná představa o svobodě je ta, že všechno smím, co se mi líbí, co se mi zachce nebo co považuji za dobré. Ve všem rozhoduju sám a nikdo mi do toho nemá co mluvit. Nejsom podřízen nikomu, na nikom závislý – ani na Bohu ani na rodičích nebo svých nadřízených. To vede k sobeckému životu. Oddáváme se svým choukám. Ale jaký to má dopad na naše okolí?

Trápí nás civilizační nemooci a rozpadající se rodiny. Mládež propadá zlozvykům a drogám, mnozí žijí bez smyslu života. I tak vypadá tak zvaná svoboda. Ničí nás i druhé, s kterými žijeme. Kde je chyba?

V jedné skandinávské bajce se hovoří o pavouku, který se spustil z krovu ve stodole, aby si tam ve stínu pod střechou utkal pavučinu. Když měl svou pěknou pavučinu hotovou, narazil na vlákno, po kterém se původně spustil. "K čemu to tu je?" ptá se. Dívá se nahoru, kam to vlákno vlastně vede, ale nepodařilo se mu dohlédnout na

zákazy a příkazy, samé "to nemůžete, tam nechod", musíš". Když dospíval, poměry doma se mu zdaly být stále nesnesitelnější. Toužil po svobodě, žít volně v radosti a dělat to, co by chtěl. Rozhodl se, že svou touhu uskuteční. Otcí nakonec řekl: "Dej mi podíl z majetku, který mi patří."

Otec si s bolestí uvědomil, že jeho syn opravdu chce odejít a jakékoli domlouvání je zbytečné. Dal mu jeho podíl. Syn s úsměvem na tváři, s taškou plnou peněz odešel z domova. "Konečně jsem svobodný, nezávislý, teď jsem teprve člověkem" – chtěl by radostí výskat. Začal žít životem, o kterém dosud jen snil. S přáteli vyzkoušel všechno – popularitu, zábavy, hodování, lásku pěkných děvčat... Peníze po čase utratil, přátele ho opustili, přišla bída. Co se stalo s jeho svobodou? Chtěl-li dál žít, nemohl už dělat, co chtěl. Musel pracovat. Musel vstoupit do služby k sedláčku, který ne-

ní – a dnes? Je úplně jiný.

Kdo se vlastně změnil? Otec, nebo syn? V tomto podobenství otec představuje Boha, který nás má vždycky rád, i tenkrát, když ho svévolně opustíme. Respektuje naši svobodnou vůli. Syn, to jsem já, který ne-snáším Boží pořádek. Chci žít bez Boha, protože nechci jen poslouchat, i bez něj vím, jak mám žít.

Všimněme si, že se syn nikdy nestal svobodný. Nejdříve byl závislý na penězích od otce, které určovaly jeho životní úroveň a pak byl závislý jako sluha na sedláčku. Přišel k poznání, že absolutní svoboda neexistuje. Bible říká, že komu se dáváme do služby, toho posloucháme. Poddáme-li se zlu, stává se naším pámem a vede nás k smrti. Budeme-li poslouchat Boha, pak budeme žít podle jeho vůle. Vzdáme se svého sobectví a začneme žít pro druhé.

A tak syn poznal, že pravá svoboda je doma u otce. Otec

se mu už nezdá přísný, aby mu jen přikazoval a zakazoval. Ted' ho už poslouchá s radostí a svobodně. Proč? Protože se přesvědčil, že ho otec má rád. Poznání jeho lásky mu dává touhu poslouchat, a tím i skutečnou svobodu. Má otce rád a s ním všechno, co si otec přeje. Když se dva lidé do sebe zamilují, učelají pro svého partnera všechno, co mu vidí na očích. Chtějí splnit každé přání svého partnera. Láska poslouchá svobodně, bez obav a strachu. Podobně je to i s láskou k Pánu Ježíši Kristu.

Jako chlapec jsem se často díval, jak otec koval ze železa určité předměty. Při tom mi říkával: "Podívej se, když oheň úplně pronikne železem, pak ho mohu lehce zpracovat."

Láska k Pánu Ježíši způsobí, že jsem měkký a opracovatelný. Když ho miluji, poslouchám svobodně jeho dobré rady. Ježíš říká: "Když vás Syn osvobodí, budete skutečně svobodní." Osvobojuje mne, že už nejssem otrokem vášní, hmoty, ctižádatnosti. Moje mysl je svobodná od nenávisti, pomsty. Umím odpoutět.

Vzpomínám si na rozhovor s kamarádem Petrem. Dobре jsme si rozuměli. Jednou, když jsem mu vyprávěl, jakou radost prožívám, když jsem osvobozen. Ježíš, řekl mi upřímně: "Překvapuje mne to, co prožíváš. Já vidím v křesťanství víc otroctví než svobody. Nechci mít s křesťanstvím nic společného. Jsi stále pod kontrolou Božích zákonů a hrozí ti trestem. Nemůžeš mluvit ani přemýšlet o tom, co chceš. Bůh ti diktuje, co máš jít, poslouchat, čist i jaké přátelství si máš vybírat. V Desateru přikázání jsi osobně omezen. Myslím, že pro moderní dobu je to přežitkem." Mluvil ještě dlouho. Říkal všechno, co měl na srdci. Křesťanskou teorii znal dobře, ale neprožíval lásku nebeského Otce. Nepochopil, že Boží zákony jsou rady pro člověka, které byly dány pro jeho dobro. Jsou jako ohrada, která má chránit naše zdraví, rodinu, majetek, svobodu. Copak zábradlí na mostě ohrožuje naši svobodu? Omezují nás železniční závory nebo dopravní značky? Petr nakonec pochopil a změnil svůj postoj. Ted' je bohatší o poznání lásky svého nebeského Otce. Stal se v Kristu svobodným.

Daniel Komora

Kůže je zrcadlem našeho způsobu života

Zádnému módnímu tvůrci se ještě nepodařilo vytvořit takové šaty, které by člověku vydržely od jeho narození až do vysokého stáří. Přesně takovou funkci má ovšem naše kůže. "Sedí" novorozeně, které měří asi 50 cm, ale i dospělému, který měří třeba 1,90 m. Samozřejmě, že ve vyšším věku vypadá naše kůže opotřebovaněji než dřív. Co však dělat pro to, abychom si nemuseli stěžovat na kožní onemocnění a aby naše pokožka i pleť vypadala vždy svěže a zdravě?

Kožní funkce

Přesně řečeno, naše kůže se skládá ze tří vrstev:

1. Vrchní pokožka

- vytváří ve svém zárodečném tkání stálé nové buňky. Ty se protlačují na povrch a neustále nahrazují staré buňky, které odumírají a odlupují se jako malé šupiny.

2. Střední vrstva kůže

- zaručuje pevnost a pružnost pokožky, protože disponuje hustou sítí vzájemně propletených vláken. Zde jsou ty nejjemnější krevní cévy, které kůži vyživují.

3. Podkožní tkáň

- tvoří dílčí vrstvu mezi kůží a svalstvem. Obsahuje hlavně volné vazivo a tukové tkáně, které tělo chrání před teplotními výkyvy. Podkožní tkáň mimoto obsahuje četné konečky nervů, ale také vlasové kořínky, potní a tukové žlázy.

Všechny kožní funkce jsou velmi důležité a užitečné. Chrání nás před proniknutím vlhkosti, vysušením kůže i před zraněním. Kůže je kromě toho důležitým nástrojem

jem pro udržení konstantní teploty těla. Jako smyslový orgán nás svými četnými zakončeními nervů upozorňuje na mnoho podnětů zvenčí – tlak, teplotu, bolest. Tyto podněty jsou pak registrovány mozkem a my na ně můžeme patřičně reagovat.

Jen zdravá kůže je pěkná

Kdyby naše kůže mohla mluvit, asi by si hořce postěžovala, a to právem. Oblékáme ji do neprodrysného oblečení, vystavujeme ji prachu a špině nebo ji celé hodiny vystavujeme slunci. Kůže potřebuje čistotu, proto je nutná denní koupel. Kdo má velmi suchou pokožku, měl by volit vhodné mycí prostředky anebo používat správné krémy nebo pleťová mléka. Na závěr koupele doporučujeme studenou sprchu, protože pod-

poří nejen krevní oběh, ale rovněž prokřivení kůže.

Krása závisí na žaludku

Kdo má sklon k různým výrůžkám nebo akné, měl by ze svého jídelníčku vyloučit těžce stravitelnou potravu, tuky a alkohol. Citlivá kůže těžce snáší i kuchyňskou sůl. Kuřáci by měli vědět, že nikotin časem propůjčuje kůži šedou barvu, takže odborný lékař brzy rozpozná, zda pacient kouří, nebo ne. Velmi dobře poslouží naší kůži jakož i celému tělu čerstvé ovoce a zelenina. Kdo má nějaké větší a dlouhodobé potíže, měl by vyhledat odborného lékaře.

Neoblíbené pocení

Pocení je normální jev, který našemu tělu velmi pomáhá, aby se vyrovnalo venkovním teplotám. Přesto nám je pocení nepříjemné, protože je

s ním spojený i zápach. Příliš silné pocení je často důsledkem slabého krevního oběhu nebo silné nervozity. Je dobré se v takových případech poradit s lékařem. Po pravidelné koupeli je také možné použít dobrý deodorant nebo sprej.

Nebezpečí dlouhého slunění

Clověk potřebuje slunce, protože jen díky jeho záření je tělo schopno vytvářet vitamín D. Přesto není potřeba, abychom slunce zbožňovali, i když opálená tvář v současnosti odpovídá ideálu krásy. Slunce kůži vysušuje, zbavuje ji vlhkosti, a tím se stává vrásčitou.

Časté intenzivní slunění může podporovat vznik rakoviny kůže. Dříve se objevovala jen u námořníků a rolníků, kteří svou kůži po celý rok bez jakékoliv ochrany vystavovali všem slněním počasí. Dnes, kdy je moderní být opálený, se vyskytuje rakovina kůže díky zesílenému ultrafialovému záření slunce také u zbyvajících vrstev obyvatelstva.

Se sluněním je třeba začít v krátkých intervalech (asi desetiminutových), teprve později je možné pobyt na slunci prodlužovat. Pro zdraví však nemusíme ležet na slunci celé hodiny. Daleko zdravěji a rovnoměrněji se opálíme, když se za slunného dne budeme pohybovat na čerstvém vzduchu.

Kůže je zrcadlem našeho způsobu života. Kůže žije, dýchá, reaguje na všechny vnitřní i vnější podněty. Těmi nej-jednoduššími a nejlevnějšími prostředky pro krásu je stále ještě dostatečný spánek, čerstvý vzduch, pohyb, dobrý psychický stav a výživa. □

Aby se děti uměly modlit

V pondělí ráno přiběhl malý Vašek do školky a říká: "Paní učitelko, byl jsem v modlitebně a tam jsem se naučil všechno o Bohu!"

"To je úžasné," odpovídám. "A co ses tedy naučil?"

"No," říká Vašek, "naučil jsem se, že když se pomodlim k Pánu Bohu, on zajde do obchodu a koupí mi, co budu chtít."

Když jsem se nad Jeho odpověď zamyslela, měla jsem smíšené pocity. Ale pro Vaška byla ta lekce o Bohu důležitá. Hned po první návštěvě v modlitebně pochopil tři velmi důležité věci:

1. Bůh stojí za to, abychom ho poznávali.
2. Vhodným místem, kde se můžeme něco dovědět o Bohu, je modlitebna.
3. A chce se tam zase vrátit.

Napoprvé ta návštěva nedopadla tak nejhůř. Tak proč mu tu radost kazit?

Nicméně – něco bychom si měli říci my, rodiče. Předně, že Bůh není jako některý z nás, kdo vyhoví každému přání dítěte. A pak, modlitbu nemůžeme jen tak přirovnat k návštěvě v obchodním domě, při které nás doprovází bohatý strýček. Bude proto dobré, když si řekneme něco o tom, jak jako rodiče a učitelé máme učit děti se modlit.

Bud'me příkladem.

Naše děti pochopí, jak je modlitba důležitá, když uvidí a uslyší, jak se modlí me my dospělí.

Děti se musí při modlitbě soustředit.

Děti se budou modlit lépe, když nic nebude odvádět jejich pozornost. Aby se co nejvíce soustředily na svou modlitbu, pomůže jim, když si složí ruce a zavřou oči.

Užívejme dětskou mluvu.

Každé dítě si myslí, že Bůh mluví jeho mateřtinou. V tomto jazyce slyší čist bibli i modlitby při bohoslužbách. Zvláště malé děti se modlí velmi rády, ale když potom slyší od dospělých různá nepochopitelná slovní spojení, přestává být pro ně modlitba přitažlivá. Děti se budou při modlitbě cítit lépe, když budou moci hovořit s Bohem jazykem, který používají při rozhovoru se svými přáteli.

Nemodlime se jen v přesně stanovenou dobu.

Mnoho rodičů se modlí se svými dětmi jen před jídlem a když je vedou večer do postele. Modlete se s dětmi spíše tehdy, když vidíte, že je k tomu vhodná chvíle.

Modlime se krátce.

Pro malé děti stačí jedna nebo dvě krátké věty. Můžete se také krátce pomodlit vy a potom můžete ještě jednu větičku doplnit vaše dítě. U společného jídla může každý člen rodiny říct jednu větu, a tak se vystřídají všichni kolem stolu.

Učme své děti, že Bůh je miluje.

Bůh si přeje, aby s ním děti hovořily jako s přítelem. Čím více budou vaše děti vědět o Bohu, tím raději se budou modlit.

Modlime se s nimi za druhé.

Vyhnete se tomu, aby se děti modlily jen za sebe, a vedeťte je také k zájmu o druhé.

Učte své děti, že Bůh dělá to, co je pro nás nejlepší.

Toto poznání jim pomůže zvládnout i takové situace, kdy jim Bůh řekne NE.

Navštěujme křesťanský sbor, který má k dětem správný vztah.

Pohled našich dětí na Boha je závislý především na jejich zkušenostech s těmi autoritami, se kterými se denně stýkají. Nejprve to jsou rodiče a pak učitelé – zvláště ti, kteří je učí o Bohu. Když děti vidí, že tito lidé jsou jen přísní a nepříjemní, je pochopitelné, že tak si budou představovat každou autoritu – i Boha. Děti, které nejsou přesvědčeny, že je Pán Bůh miluje, se nebudou zajímat ani o modlitbu.

Nevím, jak se dál vyvýjel naš malý Vašek, brzy po našem rozhovoru se s rodiči odstěhoval. Vím jen, že Bůh slibil, že jeho slovo přinese své výsledky (Iz 55,11). Vím, že semínko, které zasadíme do dětského srdce, bude růst.

Modlím se, aby to, co svým dětem dáváme, bylo to nejlepší, aby to v nich rostlo a nakonec jim pomohlo k tomu, aby komunikovali s Bohem jako se svým přítelem. □

Každý potřebuje uznání

Několik praktických příkladů ze života

V domově, v kanceláři, v dílně, ve škole, v obchodě, všude je možné si navzájem usnadnit život. Všechno jde lépe, když projevíme druhému uznání. Pomáhá to každému.

Když byl James A. Garfield zvolen prezidentem Spojených států severoamerických, napsal své staříčké matce: "Přeji si, abys jela se mnou do Washingtonu a zúčastnila se mého jmenování do funkce." Matka odpovídala: "Ó, ne! Nemohu přijít, nečítala bych se dobré mezi těmi vysoce postavenými lidmi. Chtěla bych zůstat doma a modlit se za Tebe."

Ale James Garfield jen tak nepovolil a napsal: "Když Ty nepřijdeš, nepůjdu tam ani já." Nakonec jeli do Washingtonu oba a bydleli ve stejném hotelu. Když šli k ceremoniálu do Kapitolu, držela se matka jeho paže. Tam vstoupil na tribunu a posadil svou matku na židli, která byla určena pro něho. On sám se posadil na židli po její straně. Poté co Garfield přednesl svůj proslov a složil přísahu, obrátil se ke své matce, objal ji a políbil. Přes sto tisíc lidí bylo dojato a nadšeně aplaudovalo.

Všichni to považovali za jeden z nejhezčích projevů uznání, jaký kdy viděli. Tato událost se stala asi před sto lety. A přesto chování tohoto vysoce postaveného muže posloužilo již mnoha synům a dcerám k tomu, aby projevili svým starým rodičům pravou lásku a tuctu. Nemusí se to ani stát na veřejnosti, vždyť jak mnoho matek trpí osamělostí, dlouhou chvílí a nedostatečným uznáním. Tam, kde chybí láska a ocenění, bude pochmurná nálada, i když by tam měly svítit sluneční paprsky.

Arthur L. Bietz psí, jak je důležité, aby partner svému životnímu druhu projevoval vděčnost a povzbuzoval ho. Mohly by se jinak lehce vplížit smutné myšlenky, když si např. manžel nevšimne, jak mnoho námahy vynakládá jeho manželka při všem tom vaření, praní, žehlení a stovkách jiných menších či větších povinností, na které nesmí zapomenout.

Může nám to znázornit příklad ze života jednoho mladého muže jménem Andreas. Cítil se ve svém bytě nešťastně, protože jeho žena vypadala stále zasmušile. Jednoho večera seděl za stolem a četl noviny, které právě vytáhl z tašky. Jeho pozornost vzbudil článek nadepsaný "Chval svou ženu." Byl vlastně tímto nadpisem udiven a ptal se, za co by měl svoji ženu chválit. Snad za její rozmrzelost a smutek?

Pak začal číst a narazil na větu: "Udržuje doma pořádek, stále ti připravuje dobré jídlo..." Podíval se na svoji ženu, která mu právě šila košili. Pak četl dále: "Přátelské povzbudivé slovo v chmurném domově je jako trhlina v mraku, která vpustí sluneční paprsek."

Nebylo to lehké, ale Andreas se otočil a řekl: "Děláš svoji práci velmi dobře, Marie." Marie byla šokována. Váhavě šel Andreas k ní, aby jí řekl, jak mnoho pro něj znamená a zakončil své vyznání slovy: "Miluji tě, Marie." Toto mělo velký vliv

na jejich domov, kam se vrátilo slunce, dokonce i v chmurnějších dnech.

Když si manželé umějí říct: "Jsem tak šťastný, že jsi moje žena" a naopak: "Jak jsem šťastná, že jsi můj muž!", prosvětlí se celý svět. V tomto případě vzbudil v obou partnerech ochotu učinit druhého šťastným. Láska je vynálezavá a objeví, co by mohlo druhého potěšit.

Patsy Murdochová vypráví o sobě: "Na začátku našeho manželství jsem zapomínala utírat prach na našem šatníku. Jednoho dne jsem tam našla napsáno v prachu: "Miluji tě. Neveděla jsem nejdříve, zda se mám smát nebo plakat. Nakonec jsem se smála a od té doby jsem utírala prach na šatníku pravidelně."

V knize "Manželství podle Božího plánu" píše Tim Timmons: "V jednom biblickém kursu pro manžele jsem před lety něco vyzkoušel, co jsem pak už nikdy neopakoval. První večer s neznámými lidmi jsem začal následujícími slovy: "Chceme zahájit naši společnou práci tím, že nám každý účastník sdělí, čeho si na svém partneru zvlášť cení." Po několika okamžicích nastalého ticha vstal jeden muž a řekl: "Ještě jsem to své ženě nikdy neřekl, ale vážím si především její stálé, milé přítomnosti doma. Znamená to pro mne velmi mnoho. Jeho ženě vyhrkly slzy a začala se shánět po kapesníku. Jedna žena nám sdělila: "Nevím, zda jsem to někdy svému muži řekla, ale mám ráda především jeho spolehlivost a optimismus. Dává mi velkou jistotu." Muž tím byl tak pohnut, že stěží zadřzel slzy. Jeden po druhém sdělil svoji zkušenosť. A všichni byli tak pohnuti, že měl člověk dojem, jako by najednou dostali sennou rýmu. Velmi zajímavé bylo, že téměř každé vyznání začínalo slovy: "Nikdy jsem to svému partneru neřekl, ale..." Proč oponují většina lidí říci svému partneru něco povzbudivého?"

Ano, proč ?? □

S. Traugott

Na mnoho věcí zapomínáme lehce, ale ne na své "já". Z toho vyplývá i potřebu s odpuštěním.

Vím, slovo odpuštění se v naší běžné řeči příliš neobjevuje. Jistě, většina z nás ho vyslovuje jen při modlitbě otčenáš. Je málo těch, kteří ji neznají, ale kromě této modlitby, ruku na srdece, slovo odpuštění téměř neslyšíme. Je to dobré, anebo to není dobré? Je to málo? Je to mnoho? Neodvážil bych se odpovědět na tyto otázky. Napadá mne však jiná. Zdá se mi, že je dost důležitá, i když při hledání odpovědi na tuto otázku nemusím být úspěšný.

Uhníme zapomínat na své "já", odpouštět?

Určitě je mnohem lehčí vyslovit "...odpust' nám viny naše, jakož i my odpustíme viníkům našim...", než skutečně odpustit někomu, kdo nám ublížil. Překročit hradbu, která vyrostla z nedorozumění mezi mnou a mým blížním, podat ruku i za cenu vlastních ztrát, není vůbec lehké. Hluboce je v nás vryté to starozákonné "oko za oko, Zub za Zub", i když dnes bychom svůj pochybný postoj vyjádřili asi trochu civilizovaněji.

A tak na rozdíl od slova odpuštění, které vyslovíme stejně lehce jako třeba slovo pojistištění, čin odpuštění je snad činem nejtěžším.

Odpustit znamená nejen vrátit věci do původního stavu. Odpustit často znamená ustoupit. Odpustit znamená ztratit. Odpustit znamená zapomenout. Čin odpuštění vyžaduje v některých případech nadlidskou sílu. Křesťanství tuto sílu zná. Apoštol Pavl ríká: "Všechno mohu v Kristu, který mne posiluje." Ten, kdo přijal Krista jako svého zachránce, může tedy i to, co některí lidé nazývají "šílenství". Může dokonce "milovat i své nepřátele..."

Kristův požadavek odpouštět či milovat nepřátele, nemyslet jen na své potěty, se skutečně může zdát mnohým lidem jako šílenství. Jsem však přesvědčen, že kdyby na naši rozbolačklé zemi bylo takových "šílenců" více, žilo by se nám lépe.

Jenže do role těch, kteří jsou ochotni odpouštět kdykoliv a komukoliv, se jaksi sami "montovat" nemůžeme. Nejenže by to bylo neúprímné, ale taková póza nemá také dlouhou trvanlivost. Ten, komu jsme místo skutečného odpuštění nabídli jen gesto, to stejně pozná. Pozná, že takové gesto stejně děláme hlavně kvůli sobě.

Můžeme se tedy naučit odpouštět, zapomenout na své já?

Hned na začátku jsem poznal, že většina z nás zná otčenáš. Co když bychom se naučili odpouštět právě z této modlitby. Zkusme přemýšlet o slovech, která vyslovujeme: "Odpust' nám viny naše..." Ano, to je začátek našeho učení se. Ten, kdo na vlastní kůži pocítí dar odpuštění, bude se moci bez začervenání modlit: "...jakož i my odpustíme viníkům našim..."

Odpouštění, to znamená zapomenout na své "já".

Proč?!

Už zase! Nabručeně, trochu uraženě trucuju v nemocnici na posteli. Zas mi něco nevyšlo. Už potřetí. Znovu zde, a přitom - kde jsem mohla být! Atmosféru nezlepšuje ani pod okny ječící zbiečka, pobíhající personál, neposední špunti, doba návštěv a taky to, že mi není dobré. Mračím se a vycítavě mi v mysli zní: "Proč?!"

Najednou se otevírají dveře vedoucí z koupelny do pokoje a vychází dívka s ručníkem na hlavě. Překvapeně se zastavuje, dívá se na sebe, pak se veselé zasměje: "Ahoj, asi ses mě lekla, vídá? Tváříš se tak vyděšeně." Mrkně na vizitku u postele: "Jé, a jsi stejně stará jako já - já se jmenuju Ester a jsem v pokoji naproti." Zmateně něco koktám a pokouším se o úsměv.

První dva dny se děsně nudím. Má měl na lůžku, přestože se už cítím mnohem lépe, a venku je tak krásně. Na pokoji jsem s malou Šárkou, která v pravidelných intervalech pláče a volá maminku, tatínka, sestřičku, babičku, dědečka, tetičku... Esterka k nám chodí třikrát denně inhalovat - stále usměvavá a milá.

Konečně mohu chodit. Blíží se večer, sestřičky volají na večeři. Nejdou - přes jejich námitky. Zjistila jsem totiž, jak nemožně vypadám a hodlám to opravit. Zítra je sobota, chtěla bych se připravit, přečíst si něco z bible. Na otázku dětí, co to čtu, odpovídám výhýbavě. Jsou přece malé a nerozuměly by tomu. Nakonec s pocitem dobrého vykonané povinnosti se jdu ještě projít na chodbu. Tam do mé vratí dívka v rozevlátem župánku, hrající si na Marii Terezii a se smíchem se rozplácne na zemi. Za ní v konvoji věrně napodobují pád dvě další děti. Kárvě pokývám hlavou a jdu radši zpátky. Z druhého konce chodby se žene znova "něco" připomínající tornádo. Na pokoji se probouzí Šárka: "Maminkóó, bůú, tatíí, bůú..." Zděšeně prchám do koupelny.

Jan Bárta

Epištola snaživým

pouštím ledovou vodu a uvažuji, jak odtud. Za chvíli opatrně otvírám dveře zpátky, na pokoj ticho, u postýlky Šár-

ky sedí Esterka a něco malé vypráví. Jakoby nic se přihlouple usmívám a trochu se stydím. Pak si spolu chvíli povídáme, a když Esterka odchází, zve mne k sobě na pokoj. Malá už zase spí.

Stmívá se. Sebejistě se chystám na návštěvu. Jsem přesvědčená, že Esterce musím "něco" povědět. Schovávám do kapsy biblí a jdu. Vcházím na pokoj, kde leží Esterka a - zírám. Polovina dětí z oddělení tiše sedí (včetně "Marie Terezie" s "dopravodem") a poslouchá. Esterka přestává číst a s milým úsměvem mne zve dál. Usedám. Znovu začíná číst: "Když začalo svítat, stál Ježíš na břehu, ale učedníci nevěděli, že je to on..." Teď už nezirám, ale přímo vejrám, pusu dokořán – verše z bible – a děti sedí, ani nedutají. Dočítá kapitolu a zároveň knihu Jana, zavírá biblí a ještě cosi dětem říká. Zjistí uji, že přečetli celé Janovo evangelium, večer co večer takto ztišení. Esterka se na mě usmívá, povídáme si spolu. Nějak necházím slova jak oznámit, že jsem taky věřící. Mimo jiné se dozvídám, že je tu již třetí týden a v nemocnici už kdoživí pokolkátké. Nestěnuje si. Skromně si bere od sestřičky druhou večeři a omluvně dodává: "radší bych už neješla, ale zdraví je přednejší."

Ten večer se zavrtávám pod deku a docela chápou pocit Jonáše v bříze velryby, když zjistil, že se Pánu Bohu neschová. Stydím se strašně. Je to nezaplacitelná lekce Boží školy.

Vyhlednout tak z ulity svého obec-tví a "já" a na slova "Mé úmysly nejsou úmysly vaše a vaše cesty nejsou cesty moje" zbrkle a rozhořčeně nereagovat slovem "proč?" ale tiše a s pokorou vyslechnout i odpověď: "Jako jsou nebesa vyšší než země, tak převyšují cesty mé cesty vaše a úmysly mé úmysly vaše..." □

Blanka Klemperová

19 let, studentka stř. zdravotnické školy v Praze

Ráda bych vám sdělila jednu snadno pochopitelnou, ale dost ignorovanou pravdu.

Je mnoho lidí (možná k nim patříte také), kteří chtejí konat něco dobrého. Může se to chápat jako sociální citění, ohleduplnost, soucit, solidarita... Vím, že se také tak snažíte. Vnímáte potřeby lidí kolem, máte otevřené oči, nabízíte pomoc, jste ochotni vyslechnout...

Tak se orientuje mnoho věřících i nevěřících lidí. Říkáme: žijí pro druhé. Někdy se však stane, že se unaví. Nést břemeno druhých je těžké. Najednou chybí odvaha, síla, elán, trpělivost, optimismus. Na jejich místě se vynoří únavu a zmalomyslnění. Dojeli na doraz, vyčerpali své fondy. Zpochybnějí teď svou dosavadní cestu. Chtěli dělat dobře, ale nevyplatilo se to. To je zlá situace.

Proč k ní vlastně došlo? – A tady je ta snadno pochopitelná, ale opomíjená pravda: Chceme dávat, ale zapomínáme přijímat. A tak se vyčerpáme.

Je to nesmírně prosté, zkrátka zákonité. Nemáme v sobě nekonečný zdroj sil. Jsme ve skutečnosti závislí na Tom, od kterého pocházejí všechny dobré dary (Jakub 1,17).

Ten, kdo chce upřímně milovat bližní, sloužit jim, rozdat se, podpírat, zachraňovat – dělá dobré. Je jako řeka, která svlažuje, zúrodní. Jen nesmí zapomenout, že řeka sama je závislá na potůčcích a pramenech. Bez nich nemá co dávat.

Je to tak prosté, až je mi trapné o tom psát. A přece na tu zákonitost tolík zapomínáme. A potom se divíme. Kristus si dal tolík záležet, aby to křesťanům vysvětlil. Apoštol Jan zapsal jeho kázání do 15. kapitoly svého evangelia. Je to kázání o vinném kmeni, ratolestech a ovoci. My jsme jen ratolestí, větvíčkou, méně důležitou než kmen. Jsme jen spojením. Naším prostřednictvím Bůh lidem vzkazuje, jaký je a že je má rád. My to máme sdělit. Tiše. Tak jako roste tiše ovoce na ratolesti. Ale ratolest bez kmene nemůže ovoce sama vyživit, nemá co dát. Uschne.

"Beze mne nemůžete učinit nic." (Jan 15,5)

Je velmi povzbuzující vidět žít tak zvané prosté křesťany, slyšet o nich, číst jejich životopisy. Myslím na lidi, jejichž jména nejsou nijak známá, ale právě oni pochopili, že bez spojení s Kristem nemůže náš život být lékem pro druhé, bez něj nic nevzniká, nic, co by samo zase mohlo nést ovoce. Z něj totiž pochází život (Jan 1,1-4).

Takovými křesťany jsou často tiché ženy, pracovité maminky, které samy slabé si umějí Pánu Bohu říci o sílu, muži, kteří pochopili podstatu křesťanství a nespolehlají jen na své schopnosti. Umějí se modlit tak, aby přijali, umějí čekat na dary. Vědí, že je třeba načerpat.

A pak mohou dávat. □

P. Šustková

*Mámino srdce je zahrádka,
ve které úsměvy kvetou jak nejdražší květy,
ale těch nemají květinář,
kvetou jen před Boží tváří
na zemi, na chudé zemi,
kde maminky klečí do hodiny ranní
od klekání,
aby krůpěje bolestí láskou svou smyly,
aby si srdce i kolena poranily
pro lásku.*

Z pera J. A. Komenského:

"Křesťanství lze smířit, bude-li je smířovat Kristus."

"Přívylk jsem sladkemu jihu kázně už od mládí, a tak mi bylo po celý život sítstí mít dozor nad sebou, i když mně byl svěřen dozor nad jinými."

"Tomuto pak nás Písmo svaté učí, že pod nebem jiné cesty k napravení zašlosti našich není, jediné miádeže dobré vedení."

"Lidské vynálezky nejsou zajisté nic jiného než napodobení přírody, ať už to lidé vymyslí, či vymýšlej nebo ne."

"Život našeho těla je tak sestrojen jako nějaké hodiny, které zacházíš-li s nimi neopatrně, mohou se každou chvíli zkazit, jestliže však opatrně, mohou vydřít dlouhá léta."

"Podstatou dlouhověkosti jest, nežit v zahálce, nýbrž stále být v horlivé práci. Neboť pro líného je ustavičně noc a spánek, pro pracovitého den a bdění. Zahálka je hrob zaživa, zaháčivec je tedy podoben mrtvemu."

"Věci choulostlivé mají být buď zamíčeny nebo vyjádřeny jen slovy cudnými."

"Nikdo si nemyslí, že se papír vyrábí proto, aby jej smířil kdokoli počernit jakýmkoli tlachy."

"Bud' sbohem, milý bratře v Kristu, o miluješ-li muže, jemuž jde o věc, ne titěnost, a upřímnost, ne ličenost a lichocení, miluj svého sobě nejoddanějšího

Jana Komenského."

Rozvoj letničního hnutí

Jedním z překvapivých misiologických jevů posledních deseti-letí tohoto století je vývoj letničního a charismatického hnutí. Všeobecně vzato, toto hnutí zahrnuje kolem 382 milionů věřících, tj. každého pátého křesťana. Každý rok k nim přibývá 19 milionů lidí. Každý rok sesbírají na různé akce asi 34 miliard dolarů. Lidé, kteří patří k tomuto hnutí, pocházejí převážně z měst, převažují ženy oproti mužům, jsou z chudších vrstev, více jich je v rodinných svazcích než lidé svobodných (samotných), mnoho z nich neprekročilo 18 let. Dvě třetiny členů bydlí v zemích třetího světa. Toto hnutí zahrnuje více než 11 tisíc letničních denominací a více než 3 tisíce charismatických společenství. Přinejmenším kvantitativně je toto hnutí hlavní silou evangelizace světa.

Mesiánští Židé

Mesiánští Židé jsou příslušníci židovského národa, kteří uvěřili v Ježíše Nazaretského jako proroky předpověděného Mesiáše, přijali základní křesťanskou věrouku (trojjedinost Boží, vtělení Slova), avšak nevstoupili do žádné církve, nýbrž zakládají své vlastní sbory (jejichž členy však mohou být i nežidovští křesťané). Pastor mesiánského sboru v Jeruzalémě byl letos v Praze, kde měl přednášky. Mimo jiné řekl, že v posledních několika letech začíná Bůh probouzet mesiánská společenství po celém Izraeli. V každém větším izraelském městě dnes už existuje mesiánské společenství, kde Židé zůstávají Židy, avšak uctívají Ježíše jako svého Mesiáše, a kde lidé z pohanství jsou naroubováváni do tohoto Božího chrámu. Je úžasné vidět toto svědecství v izraelské zemi, protiže je to svědecství, na které Ježíš čeká dva tisíce let. V tomto společenství je zastoupeno přes 25 národů. Větší polovina z nich jsou Židé z mnoha různých národů, ostatní jsou nežidé z různých národů. Dále řekl: Máme významnou zkušenosť ze Židy, kteří přicházejí z bývalého Sovětského svazu. Mnoho těchto Židů je zasaženo Boží láskou a jsou vysvobozeni ze svého ateismu. Není snadné v Izraeli věřit v Ježíše, protože židovští věřící nesou na sobě výčitku generací a obvinění z toho, co se dělo v křesťanských dějinách. Avšak Izrael začíná vidět novou tvář Ježíše, a to jak díky Židům, kteří v něj věří a zůstávají Židy, tak díky křesťanům, kteří přicházejí k židovskému národu s opravdovou láskou. To je něco úplně nového.

Biblické telefony v NSR

"Zde biblický telefon církve adventistů. Uslyšte krátkou pobožnost." To se vám ozve v telefonu po vytočení určitého čísla. S biblickým telefonem se setkáváme v řadě měst v Německu. Kromě biblického verše k zamýšlení nabízí i praktickou pomoc pro celý den. Posluchači je věnováno několik minut času. Nakonec se může naslouchající vyjádřit, požádat o biblické vyučování, rozhovor apod. Tým laických pracovníků místního sboru adventistů připravuje pro každý den vždy novou pobožnost.

Stále více blahoslavených a svatých

Od roku 1900 do 1985 prohlásil Vatikán za svaté 77 osob. To je dvakrát více než kolik lidí bylo prohlášeno za svaté v letech 1580 až 1900. Zcela bezkonkurenční je však současný papež Jan Pavel II., během jehož pontifikátu (od r. 1978 po dnešek) bylo doposud prohlášeno za blahoslavené a svaté 262 osob.

Víra v armádu

Tím, že došlo ke společenským změnám a také humanizaci armády, snazí se armádní velení umožnit vojákům v základní vojenské službě účast na náboženském životě a bohoslužbách. Z údajů Vojenského ústavu sociálních výzkumů vyplývá, že:

- 23 % vojáků je věřících,
- 28% se o náboženství pouze zajímá,
- 34% se o náboženství nezajímá,
- 5% se považuje za ateisty,
- 10% není rozhodnuto.

Výrazný posun nastal také u vojáků z povolání. Zatímco do roku 1989 byl jejich postoj k náboženství většinou záporný, loni se za věřící považovalo už 10%, asi pětina se o náboženství zajímá, ostatní jsou buď nevěřící – ateisté nebo momentálně nevěří, jak se mají zařadit.

Mili čtenáři,

číslo, které právě otvíráte, se zabývá křesťanem a jeho praktickým životem. Už jsem také slyšel: "Praktický křesťanský život, co to vlastně je? Vždyť křesťané jsou lidé tak nepraktičtí. Neumí si pomoci. Málo myslí na zadní kolečka. A vůbec mají ty hodnoty trochu přeházené..." Ovšem, i to je názor. Opravdu, křesťané jsou jiní, ale v čem je jejich jinakost? A proč jsou takoví? A jak je to s tou praxí jejich života? A o tom, právě o tom, je toto číslo.

Tématem čísla tedy není, čemu křesťané věří a čemu ne, a vlastně ani ne to, podle čeho ve svém životě jednají a jakými mravními kritérii se řídí, nybrž tématem čísla je opravdu ten úplně "obyčejný" každodenní život křesťana.

Jako křesťané vyznáváme, že Ježíš Kristus je naš Pán. Byly s "tím" v různých dobách v dějinách Kristovy církve problémy. Některí totiž říkali, když ti poroučí světský pán (vrchnost, vládce, stát), musí poslouchat. Ale vždy zde byli také ti, kteří vyznávali a věřili s apoštolem, že "více sluší poslouchati Boha než lidí".

Jak to tedy vlastně je? Kdy má a kdy nemá křesťan poslouchat? Za co má křesťan skutečně odpovědnost?

A o co tedy v tom křesťanství jde? Kdo to je vlastně křesťan, jak se pozná? Původně se křesťanům říkalo kristovci a byla to ve skutečnosti nadávka. Kristovec – tedy podobný tomu Kristu, takový jako ten Kristus... A o to opravdu jde – být v celém životě kristovcem – tedy podobný Ježíši Kristu, žít jako on.

A co vlastně všechno patří do křesťanova života? Všechno, uplně všechno. Každý okamžik – od rána až do večera. V životě křesťana není chvíle, kdy by "nebyl křesťanem". Platí to, ať děláme cokoliv – jíme, spíme, pracujeme, zlobíme se nebo radujeme... Praktický život křesťana se týká opravdu všeho. Píší tyto řádky v době dovolených, ale být křesťanem – to se týká celého života – zde neplatí dovolená.

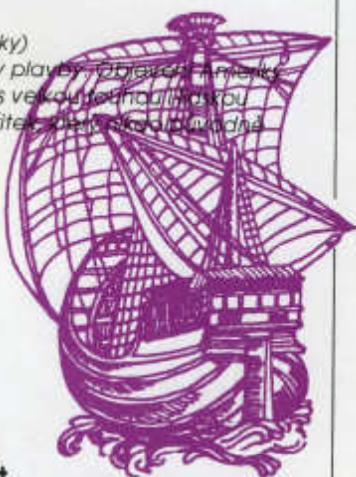
Křesťan je normální člověk – ať se tváří vážně, zbožně či svatě, anebo vesele, rozpustile či zbaběle. Křesťan je uplně normální – to znamená: dělá chyby, má také problémy, někdy prožívá stres, ale má úžasnou jistotu – že není sám, že Někomu patří, že s ním jde Někdo, kdo mu pomáhá v orientaci, na cestě, prostě žít.

V tomto čísle je řada příběhů ze života – těch praktických příkladů toho, že být kristovcem – křesťanem znamená novou kvalitu radošného a šťastného života. Protože křesťan je člověk, který je šťastný proto, že se potkal s Kristem, a je radošný, protože prožívá úžasný příběh osvobození a má v srdeci pokoj, který mu nemůže dát nikdo jiný než právě Kristus. Prostě křesťan je nový člověk z moci a síly Ježíše Krista. A přece člověk úplně obyčejný – jako všichni kolem – se svými pády a prohrami, žije však z lásky, odpusťení a milosti Ježíše Krista. Jiným je proto, že ho změnil Ježíš Kristus. Křesťana dělá křesťanem ne jeho život, mimořádnost jeho činů či jejich kvality, ale Ježíš Kristus.

8 Objev v pravý čas

(K pětistému výročí objevení Ameriky)

Pozoruhodné souvislosti Kolumbovy plavby, objevu Ameriky je spojeno s celým řetězem omylů, s velkou osudovou hladou ziskuchitivosti. Nakonec vyústilo v úžitečnost, kterou dala všední nehledal.

12 Aby se děti uměly modlit

Několik praktických rad pro věřící rodiče a vychovatele. Dobrý příklad dospělých je nejsilnějším podnětem pro dobrou praxi dětí.

1	Šlo by to i bez Boha?
3	Stalo se... ve vězení
	Chvalozpěv
4	Nemocný se "stěbla chytá"
5	Já přece nejsem pověrčivý
	Nesplněný sen
6	Věrný za všechn okolnosti
	Jakou měrou měříte...
	Nejen milovat, ale i vychovávat
	Starý muž vzpomíná
	na praktické křesťany
10	Jsme svobodní?
11	Kůže je zrcadlem našeho způsobu života
13	Každý potřebuje uznání
14	Abeceda - z...zapomenout
	Proč?!
15	Epištola snaživým
16	Z pera J. A. Komenského
	Aktuality ze světa

*Neboj se, vždyť já jsem s tebou,
nerozhližej se úzkostlivě,
já jsem tvůj Bůh.*

Iz 41, 10